

2022/2023

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ІНЖЕНЕРНА ПСИХОЛОГІЯ (для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр»). **СИЛАБУС**

1. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ІНЖЕНЕРНА ПСИХОЛОГІЯ ВИВЧАЄ:

- методологію та історичні етапи становлення і розвитку психології праці та інженерної психології;
- психологічний аналіз вивчення умов та особливостей професійної діяльності. Основи професіографічного аналізу діяльності фахівців та вивчення професійно-важливих якостей особистості;
- психологічні засади діяльності і структури особистості працівника та методи психологічної діагностики та прогнозу діяльності;
- чинники розвитку професійного вигорання фахівців та формування психологічної стійкості до професійного стресу;
- психофізіологічні основи діяльності операторів в системі «людина-техніка».
- проектування систем «людина – машина»;
- формування надійної та безпечної діяльності операторів в системах «людина-машина».

А. Короткий опис змісту дисципліни

Дисципліна складається з двох модулів. І модуль «Психологія праці». II модуль «Інженерна психологія».

Зміст модулю **«Психологія праці» передбачає:** ознайомленню з теоретичними основами та етапами розвитку психології праці. Психологічні засади діяльності та структуру особистості працівника. Методи психології праці та принципи їх застосування. Основи професіографії та дослідження професійно-важливих якостей фахівців в системі заходів з професійно-психологічного відбору. Формування психологічної готовності та адаптації працівників до діяльності.

Зміст модулю **II «Інженерна психологія» передбачає:** передумови виникнення, методологічні принципи, завдання, напрями та методи інженерної психології; психофізіологічні основи діяльності операторів в системах «людина-машина»; психологічні особливості проектування технічних засобів діяльності оператора та проектування систем «людина-машина».

Детальна інформація щодо змісту тем дисципліни подана у Робочій програмі дисципліни, яка є доступною на KNUTEOnedrive чи на кафедрі психології (Н-407).

Дисципліна спрямована на здобуття таких компетентостей.

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології праці та інженерної психології, щодо розробок і досліджень з питань психологічної діагностики, професійного відбору,

гігієни праці, професіографічного аналізу діяльності фахівців, психологічного забезпечення та психологічного супроводження навчальної і виробничої діяльності, психологічних особливостей конструювання робочого місця працівників з урахуванням їх індивідуальних властивостей.

Загальні компетентності (ЗК):	Фахові компетентності (СК):
ЗК 1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 9 Здатність працювати в команді.	СК 1 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК 2 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК 4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел СК 5 Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій СК 8 Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК 11 Здатність дотримуватися норм професійної етики

Пререквізити: Теоретичною базою дисципліни є попередні навчальні дисципліни: загальна психологія, психофізіологія, анатомія нервової системи.

Обсяг:

• для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» – 6 кредитів/216 години (18 лекцій (50 годин), 13 семінарських та практичних занять (26 годин), 8 практичних виїзних занять на базі навчального тренінгового центру Психологічної служби ДСНС України у м. Києві (4 години) та Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, проспект Броварський, 15 (4 години). (92 години самостійної роботи).

Мова викладання: українська (частина літератури англійською мовою).

Критерії оцінювання:

Згідно з наказом від 16.09.2019 р. Про введення в дію постанови Вченої ради ДТЕУ «Про затвердження Положення про оцінювання результатів навчання студентів і аспірантів (нова редакція)» та діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий.

Поточний контроль знань включає:

- оцінку за виконання семінарських та практичних занять.

Підсумковий контроль знань включає:

•зведення результатів роботи студентів за змістовним модулем поточного контролю та отримання (неотримання) допуску до екзамену. До екзамену кожний студент має підготувати робочі матеріали (конспекти лекцій, матеріали опрацьованих тестових методик; план курсової роботи) та підготуватися до екзамену, що проводиться у письмовій формі.

Якщо протягом семестру студент отримав менш ніж 60 балів, він повинен до останнього підсумкового заняття самостійно вивчити передбачені програмою дисципліни теми, підготувати презентаційні доповіді (есе) за темами заняття, опанувати тестові завдання та письмово відповісти на питання для самоконтролю за рекомендованою викладачем (під час індивідуально-консультативної роботи) навчально-методичною літературою та скласти екзамен (залік).

Підсумкова оцінка з дисципліни «Психологія праці та інженерна психологія» вираховується за 100-бальною шкалою ДТЕУ як середнє арифметичне модульного контролю та екзамену.

Форми поточного контролю: письмова перевірка звіту самостійної роботи ($18 \times 4 = 72$ бали), складання професіограми та психограми (професія – за вибором студента (8 балів), контрольна робота (20 балів).

Форми підсумкового контролю: письмовий іспит – 100 балів (в т.ч. теоретичне питання за модулем психологія праці – 20 балів, практичне завдання (30 балів). Теоретичне питання за модулем інженерна психологія – 20 балів, практичне завдання – 30 балів).

Навчально-методичне забезпечення: матеріали для підготовки до лекцій, лекційні матеріали та презентації, завдання до практичних занять, додаткова рекомендована література знаходиться на KNUTEOnedrive (доступ для студентів відкривається на початку першої лекції).

Підготовка до лекцій та ознайомлення з додатковою літературою спрямовані на краще сприйняття лекційного матеріалу, повноцінне опанування дисципліни.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Основний

1. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності / Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ.: Ельга - Центр, 2013. 400 с.*
2. Корольчук М.С. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Київ: Ніка-Центр, 2006. 580 с.*
3. Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах / Навчальний посібник для студентів ВНЗ / Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Максименко К.С. Київ : Київ.нац.торг.ун-т, 2014. – 523 с.*
4. Трофімов Ю.Л. Інженерна психологія: Підручник. Київ : Либідь, 2002. 264 с*.
5. Баклицький І.О. Психологія праці: підручник. Київ: "Знання", 2008. 655 с.

* Джерела, що є у бібліотеці ДТЕУ

Додатковий

1. Миронець С.М. Психологія діяльності міжнародних гуманітарних місій: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / С.М. Миронець. – Київ : Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2020. – 712 с.*
2. Практична психологія: навч.посіб.для студ.вищ.навч.закл. / М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець та ін. – К. : Київ. нац.торг.-екон.ун-т., 2014. – 728 с.*
3. Малхазов, О. Р. Психологія праці [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Р. Малхазов. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 206 с.
4. Налчаджян А.А. Психологическая адаптация / А.А. Налчаджян. – Минск. : Єксмо, 2010. – 238 с.
5. Зазимко О.В. Наративізація реплікаційних утворень культури повсякденності як засіб побудови життєвих сюжетів. Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2017. Том. II: Психологічна герменевтика. Випуск 10. С. 38–51.
6. Чепелева Н.В. Текст і читач : посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 124 с.
7. Fennis В.М. The Psychology of Advertising. London – New York : Psychology Press, 2016. 437 p.

* Джерела, що є у бібліотеці ДТЕУ

Internet-ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. – Режим доступу: [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)
2. Сайт Інституту психології НАПН України. – Режим доступу : <http://www.psy.science.com.ua>

3. Сайт факультету соціології та психології КНДУ імені Тараса Шевченка.
– Режим доступу : [http:// www.soclife.univ.kiev.ua](http://www.soclife.univ.kiev.ua)
4. Студентська електронна бібліотека читалка. – Режим доступу:
<http://chitalka.info/psy>

Викладач:

Миронець Сергій Миколайович

доктор психологічних наук, доцент

завідувач кафедри психології

Е-mail: msm@email.ua

Тел.: 099-736-57-70

Адреса: Київ, вул. Чигоріна, 57, ауд. М-408а

**Структура дисципліни «Психологія праці та інженерна психологія» та
розподіл годин за темами**

(тематичний план)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	У тому числі			
			Лекції	Семінари, практ. заняття	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Психологія праці						
1.	Тема 1. Методологічні і теоретичні основи психології праці	7	2		5	О
2.	Тема 2. Психологічні основи діяльності людини та структура особистості працівника.	9	2	2	5	О, РП
3.	Тема 3. Методи психології праці	12	4	2	5	О, Т, РП
4.	Тема 4. Психологічне вивчення людини як суб'єкта професійної діяльності. Психологічне професіографування.	11	4	2	5	О, Т, РП
5.	Тема 5. Суб'єкт праці і його структура. Психологічні особливості трудових дій, умінь та навичок	9	2	2	5	О, Т, РП
6.	Тема 6. Психологічні основи професійного відбору і підбору кадрів	11	4	2	5	О, ТЗ
7.	Тема 7. Психологічні аспекти професійної працездатності та безпеки праці	9	2	2	5	О, Т
8.	Тема 8. Психологічна адаптація фахівця до умов професійної	9	2	2	5	О, Т

	діяльності.					
9.	Тема 9. Формування психологічної готовності особистості до праці	9	2	2	5	О, Т, РП
10.	Тема 10. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин в трудовому колективі	9	2	2	5	О, РП
Розділ 2. Інженерна психологія						
11.	Тема 11. Інженерна психологія та ергономічне забезпечення виробничої діяльності	12	4	2	6	О, РП
12.	Тема 12. Методи Інженерної психології	10	2	2	6	О, Т, РП
13.	Тема 13. Система "людина - машина"	10	2	2	6	Т,О,РП
14.	Тема 14. Діяльність оператора в системах "людина-машина".	12	4	2	6	Т,О,РП
15.	Тема 15. Психофізіологічні основи діяльності оператора в системах "людина-машина"	10	2	2	6	Т,О,РП
16.	Тема 16. Інженерно-психологічні основи експлуатації систем "людина - машина"	10	2	2	6	О, ТЗ
17.	Тема 17. Проектування технічних засобів діяльності оператора	11	4	2	5	Т,О,РП
18.	Тема 18. Проектування систем "Людина - машина"	11	4	2	5	О, РП
20.	Підсумковий контроль					екзамен
21.	Разом:	180 /6	50	34	96	

Умовні скорочення: О – усне опитування; Т – тестування; ТЗ – творче завдання; ККР – комплексна контрольна робота

